

Bergvesenet

Postboks 3021, 7002 Trondheim

Rapportarkivet

Bergvesenet rapport nr BV 3709	Intern Journal nr	Internt arkiv nr	Rapport lokalisering Trondheim	Gradering
Kommer fra ..arkiv	Ekstern rapport nr BA 1338	Oversendt fra	Fortrolig pga	Fortrolig fra dato:
Tittel Rapport om utførte undersøkelser - oppfaring og anleggsarbeider ved Ørsdalen wolframforekomster inntil 15. mai 1945.				
Forfatter Ingabrigtsen, J. F.		Dato 20.05 1945	Bedrift Ørsdalen Gruber A/S	
Kommune Bjerkreim	Fylke Rogaland	Bergdistrikt Vestlandske	1: 50 000 kartblad 13123	1: 250 000 kartblad
Fagområde Historisk	Dokument type		Forekomster	
Råstofftype Malm/metall	Emneord W Mo			
Sammendrag				

VB

NM. 1338

BV 3709

A_v_s_k_r_i_f_t.:
(1951)Ørsdalen Gruber
Ørsdalen pr. Egersund.

Norges Geologiske Undersøkelse

Rapport

om

Bergarkivet.

utførte undersøkelser - oppfaring og anleggsarbeider ved Ørsdalen wolframforekomster inntil 15. mai 1945.

Forekomsten ligger ca. 50 km. inn i landet fra Egersund. Fremkomsten er først 25 km. bilvei til Odlandstø ved nedre ende av Ørsdalsvannet. Herfra er eneste forbindelse 18 km. langs vannet med motorbåt. Ved øvre ende av vannet ligger Vasbø, og herfra til Hovland hvor gruben ligger er ca. 5 km. flat landevei langs dalbunnen.

Opp fra Hovland mot syd reiser fjellet seg temmelig steilt til 5 - 600 m. over dalbunnen. Og her oppe i "Toppen" er den wolfram-malm brutt ut, som til dags dato er utvunnet ved skeidning. Det har vært wolframitt og scheelit i forhold ca. 1 : 1. Denne malm synes mest å være funnet i kontaktsoner av kvarts og glimmer mellom amfibolitt og granitter. Det ble der oppe i 1942 foretatt noen korte diamantboringer, men disse viste dårlig resultat. Det er vel sannsynlig at det ennå på "Toppen" finnes en del skeidemalm, og av vaskemalm ikke små mengder. Men da denne drift jo ligger i bratte fjellet, er den tungvint og kostbar i drift, og i ca. 6 mdr. på vinteren er den helt utilgjengelig med nåværende faring. Skulle drift på "Toppen" komme på tale, måtte det bygges en tau - eller en skinnebane, sterk nok til transport av folk og brukbar i vintertiden også. Dette ikke bare for forekomsten fremme i fjellet, men også for mulig da å komme inn under de øvrige, og sannsynlig bedre synker og drifter noen hundre meter lenger inn på fjellet.

Fra et nivå ca. 40 m. over dalbunnen ble det i 1905 drevet en stoll 200 m. innover, for å komme inn under skjerpene på fjellet. Denne (stoll 1) er fortsatt til 350 m., og dessuten er i denne drevet en hel del tverrslag, feltorter og stigorter. Nede i dalen er det ikke funnet synlig wolframit i nevneverdige mengder. Scheelitt, som da er hovedmineralet, synes mest å forekomme isprengt amfibolitt, som små korn, striper eller klumper. Dessuten som striper og klumper i og ved kvarts og da gjerne med glimmerskifer omkring.

Noen større sammenhengende opplitter, som kunne være veileder til liknende anrikninger som på "Toppen" er ikke funnet.

De beste partier i stoll 1 er fra 290 - 350 m., og her er derfor ialt drevet 8 tverrslag til begge sider. Mot SV viser disse best malmføring, og inntil de 33 m., som er drevet inn i tverrslag 12. Feltutstrekingen på dette parti kan regnes til 50 m., og mæktigheten 10 - 30 m. Stigorter og tappetuter er for lite drevet til å kunne angi noen sannsynlig høyde. Gehalten vil sannsynlig ligge på 0,2 - 0,3 %. Menderved å kunne si at et så stort parti holder dette overalt, er ikke mulig, da anrikninger til dels er temmelig lokale. Men ved eventuell drift må "Luma" lampen brukes etterhvert som det strosses oppover.

Ved nystrossing og anlegg av vannbeholder 20 m. vest for innslaget til stoll 1., er en scheelitsone gjennomskåret. På denne er et tverrslag inn-slått 20 m. lenger inn i fjellet. Også her viser denne sone seg sammenhengende av scheelit og molybdenglans. Men denne er for lite oppfart i strøkretningen til å regnes til å bli noe av betydning.

På et nivå 30 m. over og 250 m. vest for innslaget til stoll 1. er en undersøkelsesstoll (nr. 2) inndrevet 160 m. Denne viser særlig i dagåpningen lokale anrikninger av scheelit, men for anlegg og utvinning av rågods har dette neppe noen betydning.

Anleggene begynte 1 april 1943, og til mai 15. 1945 er disse ferdige og delvis vært i bruk:

I Høilandsvaasdraget er kjøpt rettigheter, og her er da bygget en kraftstasjon med 117 m. fallhøyde. Kapasiteten 400 KVA og drifts-spenning på 5000 volt. Herfra fører høyspentlinje i 3. km. lengde til en 400 KVA transformator, like ved vaskeri og grube med drifts-spenning på 240 volt. Fra transformatoren fører en lavspentlinje på 150 m. strøm til stollen, hvor det er utstrosset plass til 3 luft-kompressorer^{/x} på 10 m³ montert, og denne har vært i bruk 7-8 mdr.

Like ved transformatoren er etter Grusonwerks tegninger vaskeriet blitt bygget. Dette oppberedningsverk er beregnet for utvinning av wolframerts etter tyngdekraftprinsippet. Bygningen er beregnet for "full" utbygning, mens monteringen av maskiner er ment å gå i 2 etapper. Først skulle det være "en foreløpig utbygning" og senere skulle det da bli full utbygning.

Maskineriet for foreløpig utbygning er:

1 Krupp kjefteknuser (9x13")

1 mateapparat for mølle

1 Krupp siktemølle 1500 m/m diam.

1 begerverk (14 m. bærehøyde)

2 spisslutter (for synkning av malm for setsemaskiner)

1 finkorn-setsmaskin (3x800x450)

1 spisstank (for herd) av tre forarbeidet her.

Til foreløpig utbygning mangler 1 herd (rystebord). Og dessuten en swingsetzmaskin, men denne kan uten videre sløyfes.

Å sette maskineriet i gang med denne setsemaskine, som er montert, vil neppe kunne gi stort økonomisk utbytte. Av rågodset i berghalder fra "fjellet" kan nok med setsemaskinen utvinnes både en del wolframit og scheelit, men man vil få et mellomprodukt for rysteherd som måtte lagres for senere bruk. Av rågodset fra stollen ville man muligens også få litt med setsemaskinen, men scheelittener som bekjent et temmelig løst og sprøtt mineral, og mesteparten av rågodsets innhold av scheelit må derfor regnes å bli for smått for setzemaskiner. Og derfor må nok det utbytte som kan oppnåes både med rågods fra fjellet og stollen bare med setsemaskinen bli temmelig magert, sammenlignet med den utvinning som full utbygget drift ville og burde gi.

Foruten wolframit og scheelit inneholder rågodset både fra fjellet og stollen til dels temmelig meget molybdenglans. Skulle derfor en eventuell drift bli helt rasjonell, burde det også bygges noen flotasjonsseller for samtidig også ta ut molybdenglansen.

Til full utbygning mangler følgende bestilt hos Krupp:

- 1 stk. Enkel-Turbo-Sikt (2 sikter)
- 1 " Grovkorn-Stempel-Setsemaskin (8x800x450)
- 1 " - " - " - " - " - " (3x800x500)
- 1 " Våt-trommelmølle (800x800)
- 1 " Transportbånd (12 m. lengde med tromler og ruller)
- 1 " Mateapparat.

Til samtlige disse maskiner er ankommet driftsmotorer.

Ørsdalen Gruber den 20. mai 1945

J. F. Ingebrigtsen. (sign)

x/ Av disse er 1 stk. Krupp kompressor.-----